

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

**МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ III МІЖНАРОДНОЇ  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

з нагоди 75-ти річчя від дня народження  
професора Валентини Василівни Калитки

***«Інноваційні агротехнології за умов зміни клімату»***

**(26 травня 2021 року)**

**Мелітополь, 2021**

## ЗМІСТ

|                                                                                                                                                                                |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Каленська С. М.</b> ЗМІННА ДОВКІЛЛЯ – ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ В РОСЛИННИЦТВІ .....                                                                                       | 8  |
| <b>Pachev I.</b> THE MAIN DIRECTIONS OF SCIENTIFIC WORK OF THE INSTITUTE OF VITICULTURE AND ENOLOGY .....                                                                      | 12 |
| <b>Ataseven Yener</b> THE IMPACTS OF CLIMATE CHANGE IN TURKEY IN THE CONTEXT OF AGRICULTURE AND DEVELOPMENT .....                                                              | 14 |
| <b>Губенко Л. В., Афанасьєва О. Г.</b> ОЦІНКА ПРОДУКТИВНОСТІ ПОСІВІВ РІПАКУ ОЗИМОГО В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....                                            | 16 |
| <b>Голобородько С. П., Димов О. М.</b> РЕГІОНАЛЬНІ ЗМІНИ КЛІМАТУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ УРОЖАЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР У ЗОНІ СТЕПУ .....                             | 19 |
| <b>Баган А. В., Колісний В. Г.</b> ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СОРТІВ ПЛІВЧАСТОГО І ГОЛОЗЕРНОГО ВІВСА .....                                                                        | 22 |
| <b>Влащук А. М., Дробіт О. С., Дробітько А. В.</b> ВИРОЩУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ .....                                                    | 24 |
| <b>Гамаюнова В. В., Коваленко О. А., Хоненко Л. Г., Гирля Л. М.</b> УРОЖАЙНІСТЬ СОНЯШНИКУ ЗА ВПЛИВУ МІКРОДОБРІВ І БІОПРЕПАРАТІВ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ .....        | 26 |
| <b>Гамаюнова В. В., Хоненко Л. Г., Коваленко О. А., Чайкіна О. І.</b> НЕОБХІДНІСТЬ ЗАЛУЧЕННЯ ПОСУХОСТІЙКИХ КУЛЬТУР ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ В ЗОНІ СТЕПУ УКРАЇНИ ЗА ЗМІНИ КЛІМАТУ ..... | 30 |
| <b>Герасько Т. В.</b> ВМІСТ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН У ЛИСТКАХ ЧЕРЕШНІ ЗА УМОВ ЗАДЕРНІННЯ.....                                                                              | 33 |
| <b>Малюк Т. В., Козлова Л. В.</b> ЕЛЕМЕНТИ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ПЛОДОВИХ КУЛЬТУР НА ПІВДНІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ .....                                              | 36 |
| <b>Воронкова Г. М., Єрмолаєв В. М., Гамаюнова В. В.</b> ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ БОБОВИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ.....                                                                 | 39 |
| <b>Гамаюнова В. В., Кувшинова А. О.</b> ВПЛИВ СУЧАСНИХ БІОПРЕПАРАТІВ, СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА ПОГОДНИХ УМОВ НА ВМІСТ БІЛКА В ЗЕРНІ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО .....                       | 41 |
| <b>Розова Л. В., Покопцева Л. В.</b> ОЦІНКА СОРТІВ ОЗИМОГО РІПАКУ ЗА РІЗНИХ ПОПЕРЕДНИКІВ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ .....                                               | 45 |

## ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СОРТІВ ПЛІВЧАСТОГО І ГОЛОЗЕРНОГО ВІВСА

**БАГАН А.В., канд. с.-г. наук**

**КОЛІСНИЙ В.Г., магістр**

*Полтавська державна аграрна академія*

*e-mail: [allabagan@ukr.net](mailto:allabagan@ukr.net)*

Підвищення урожайності сільськогосподарських культур є основним фактором збільшення валових зборів зерна через обмеження посівних площ [11, 13].

На сьогоднішній день овес має важливе значення серед зернових культур. Дана культура в останні роки все більше набуває значення продовольчої. Так, із сировини вівса виготовляють різні види круп, борошна та інших виробів для дієтичного харчування тощо [4, 10].

Завдяки сучасним методам генетики, селекції і біотехнології можна вирішити проблему нестабільного виробництва зерна, а також нестачу матеріальних засобів на використання пестицидів, мінеральних добрив та дефіцит кормового рослинного білку. Такою культурою, яка здатна збільшити виробництво рослинного білку, і є голозерний овес.

Основними вимогами виробництва для селекціонерів є підвищення урожайності та відсутність плівок у зерні голозерного вівса. Так, якщо врожайність сортів голозерного вівса знаходиться на рівні сортів плівчастого, то відсутність плівок у голозерних вівсів є не повною, а складає 1- 6 %. Крім того, встановлено, що на прояв голозерності впливають не лише сортові властивості, а й умови вирощування [3, 5].

Вирощування голозерного вівса відрізняється від вирощування плівчастого більшою кількістю схожих насінин на один гектар під час посіву через нижчу польову схожість.

Оскільки отримання економічного прибутку залежить від рівня урожайності культури та її кормову цінність, то голозерний овес є більш прибутковим завдяки якості зерна та виходу кормових одиниць на одиниці площі. Але плівчастий овес дає змогу отримати більше прибутку через вищу урожайність. Очищення зерна вівса від плівок у плівчастих сортів потребує, в свою чергу, значних затрат.

Тому, враховуючи переваги використання та якість зерна, вирощування голозерного вівса в Україні набуває актуальності. Але необхідне подальше створення нових сортів даної культури та розширення посівних площ для їх вирощування [6].

Крім того, голозерний овес не вибагливий до ґрунтів та має відповідно високу пластичність. На відміну від плівчастого вівса, у якого у колоску формується 2-3 квітки, голозерний овес має 3-5 квіток у колоску. Також у голозерного вівса спостерігається відсутність плівок на зернівці під час збирання врожаю, що дає йому значні переваги у процесі переробки зерна [1, 9].

Через збільшення виробництва зерна вівса зростає попит на продукти його переробки. Тому для удосконалення технології вирощування даної культури враховують такі заходи, як система удобрення та захисту рослин, реакція сортів на умови вирощування. А це, в свою чергу, потребує вивчення впливу окремих елементів технології вирощування на урожайність та якість зерна [8].

Тому важливим фактором інтенсифікації сільськогосподарського виробництва є також сорт. Сортіві властивості можуть підвищувати урожайність на 20-30 %. Крім того, сорт впливає на стабільне виробництво зерна та підвищення його продуктивності у теперішніх умовах.

Використання високопродуктивних сортів вівса із адаптивним потенціалом забезпечує стійкість до стресових факторів та підвищує ефективність його вирощування [2, 7, 12].

Таким чином, для отримання високого і стабільного врожаю сортів плівчастого і голозерного вівса важливим є удосконалення технології вирощування у конкретних умовах. Головним чинником при цьому є отримання високого рівня урожайності із подальшим підвищенням прибутковості підприємства.

Актуальним залишається вивчення впливу сортових властивостей та технології вирощування на урожайність вівса, в першу чергу, голозерного в умовах Лісостепу України.

### Література:

1. Аниканова З., Бакеев Б. Голозерный овес – ценное сырье для выработки крупы. *Хлебопродукты*. 2001. №2. С. 31 – 33.
2. Баган А.В., Булига Р.В. Формування насіннєвої продуктивності вівса залежно від сортименту. Сучасний рух науки: тези доп. VIII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 3-4 жовтня 2019 р. Дніпро, 2019. Т.1. С. 73-76.
3. Баталова Г.А. Овес. Технология возделывания и селекция. Киров: НИИСХ Северо-Востока, 2000. 206 с.
4. Баталова Г.А. Формирование урожая и качество зерна овса. Достижение науки и техники АПК. №11. 2010. С.10-13.
5. Баталова Г.А., Лисицын Е.М., Русакова И.И. Биология и генетика овса. Киров: Зональный НИИСХ Северо-Востока, 2008. 456 с.
6. Буняк О.І. Характеристика голозерних сортів вівса (*a. sativa subsp. nudisativa*) в умовах Носівської СДС. Селекція і насінництво. 2012. Вип. 102. С. 169-177.
7. Гаврилюк М.М. Сучасні завдання аграрної науки в розвитку генетики, селекції та насінництва. Вісник аграрної науки. 2009. № 1. С. 5-10.
8. Камінська В.В., Дудка О.Ф., Мушик Б.В. Формування продуктивності вівса голозерного за різних технологій вирощування. Збірник наукових праць ННЦ “Інститут землеробства НААН”. 2014. Вип. 4. С. 60-66.
9. Кривобочек В.Г., Вельмисева Л.Е. Точная адаптивная сортовая агротехника – резерв увеличения производства зерна. Достижения науки и техники АПК. 2005. №2. С.12-14.

10. Мукоїд Р.М., Ємельянова Н.О., Українець А.І., Свидинюк І.М. Амінокислотний склад білків зерна різних сортів вівса. Харчова промисловість. 2009. № 8. С. 14-16.
11. Мушик Б.В. Особливості формування продуктивності вівса голозерного і півчастого в північній частині Правобережного Лісостепу : Дисер. на здоб. наук. ступеня канд. с.-г. наук. 06.01.09 – рослинництво. Чабани, 2017. 195 с.
12. Солодушко В.П. Селекція вівса в умовах північного Степу України. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2011. №1. С. 42-45.
13. Троценко В.І., Ільченко В.О., Жатова Г.О. Сортові особливості вирощування вівса в умовах північно-східного Лісостепу України. Вісник Сумського національного аграрного університету. 2014. Вип. 3 (27). С. 115-119.

## **ВИРОЩУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ**

**ВЛАЩУК А.М., канд. с.-г. наук, с.н.с.**

**ДРОБІТ О.С., канд. с.-г. наук**

*Інститут зрошуваного землеробства НААН*

**ДРОБІТЬКО А.В., канд. с.-г. наук, доцент**

*Миколаївський національний аграрний університет*

*e-mail: [KolpakovaLesya80@gmail.com](mailto:KolpakovaLesya80@gmail.com)*

Впровадження у виробництво нових гібридів кукурудзи інтенсивного типу є фундаментальним напрямом підвищення врожайності культури. Насьогодні в досить широкому асортименті гібридів, що вирощуються в Україні, лише окремі мають генетичну здатність (потенціал) забезпечити, за належної технології, отримання високих урожаїв – на рівні 14–17 т/га. Обираючи гібриди для вирощування обов'язково необхідно враховувати напрямок використання, групу стиглості, потенційну врожайність, якісні показники, резистентність до хвороб та шкідників, а також вплив несприятливих факторів навколишнього середовища. В останні роки зміни кліматичних умов проявляються настільки інтенсивно, що потрібно удосконалювати вже існуючі технології вирощування кукурудзи щоб продовжувати отримувати сталі врожаї.

Зокрема строки сівби кукурудзи слід обирати індивідуально для конкретного поля, гібриду, умов конкретної весни. Густота стояння рослин також має неабиякий вплив на гідротермічний режим агрофітоценозу, водні та фізичні властивості ґрунту, фітоклімат посівів, що є визначальним для проходження етапів органогенезу рослин кукурудзи. З розширенням посівних площ кукурудзи в Україні вивчення впливу густоти стояння рослин на урожайність культури набуло особливої актуальності. Для підвищення рівня реалізації біологічного потенціалу культури важливе значення має